

SEJM

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

IX kadencja

Prezes Rady Ministrów

DSP.WPP.0640.2.2023

Warszawa, 7 kwietnia 2023 r.

Pani

Elżbieta Witek

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

przekazuję przyjęte przez **Radę Ministrów stanowisko** wobec komisyjnego projektu ustawy

- o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (druk nr 2917).

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z poważaniem,

Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Stanowisko Rządu
do komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach
pokrewnych (druk nr 2917)

1. Opis projektu

Założeniem komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (druk nr 2917) jest dostosowanie treści art. 42 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2509) do brzmienia art. 935 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360, z późn. zm.) (dalej: „Kodeks cywilny”).

Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 42 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych: „Jeżeli autorskie prawa majątkowe jednego ze współtwórców miałyby przysiąc Skarbowi Państwa jako spadkobiercy ustawowemu, część ta przechodzi na pozostałych przy życiu współtwórców lub ich następców prawnych, stosownie do wielkości ich udziałów”. Przepis ten nie uwzględnia zmiany, która została wprowadzona w art. 935 Kodeksu cywilnego ustawą z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 408) – polegającej na rozszerzeniu kręgu spadkobierców przymusowych wymienionych w tym przepisie o gminę ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy. Zgodnie z art. 935 Kodeksu cywilnego: „W braku małżonka spadkodawcy, jego krewnych i dzieci małżonka spadkodawcy, powołanych do dziedziczenia z ustawy, spadek przypada gminie ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy jako spadkobiercy ustawowemu. Jeżeli ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy w Rzeczypospolitej Polskiej nie da się ustalić albo ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy znajdowało się za granicą, spadek przypada Skarbowi Państwa jako spadkobiercy ustawowemu.”. Przepis art. 42 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych wprowadza odstępstwo od tej zasady w przypadku, gdy spadkobiercą ustawowym miały być Skarb Państwa, a zmarłemu przysługiwałby jedynie współudział w autorskich prawach majątkowych do utworu współautorskiego – wówczas współudział ten nie wchodzi w skład spadku i z mocy ustawy przechodzi na pozostałych żyjących współtwórców lub ich następców prawnych. Przepis nie obejmuje zatem przypadku, gdy spadek, zgodnie z art. 935 Kodeksu cywilnego, przypada gminie ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy. Projektowana ustawa przesądza zatem, że w razie braku spadkobierców ustawowych także gmina ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy nie będzie dziedziczyć udziału w autorskich prawach majątkowych zmarłego współtwórcy – ta część przejdzie na pozostałych przy życiu współtwórców lub ich następców prawnych, stosownie do wielkości ich udziałów.

2. Stanowisko Rządu

W doktrynie prawa autorskiego istnieje rozbieżność co do tego, czy zasada wyrażona w art. 42 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych odnosi się wyłącznie do sytuacji, w której autorskie prawa majątkowe miałyby przypaść Skarbowi Państwa, czy też dotyczy również sytuacji, w której spadkobiercą ustawowym miałyby być gmina. Większość autorów opowiada się za rozszerzającą – celowościową wykładnią tego przepisu, argumentując, że jego istotą jest zapewnienie, aby autorskie prawa majątkowe przysługiwały współtwórcom, którzy wnieśli swój wkład w powstanie utworu i są zgodnie zainteresowani jego losem. Zarówno gmina, jak i Skarb Państwa – jako podmioty publiczne – nie powinny ingerować w eksploatację utworu współautorskiego. Część autorów odwołuje się jednakże do wykładni literalnej, uznając, że gmina ma pierwszeństwo w dziedziczeniu ustawowym przed współtwórcami, a wyjątek z art. 42 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych dotyczy wyłącznie Skarbu Państwa. Zwolennicy tego stanowiska podnoszą, że przepisy zmieniające, które rozszerzyły krąg spadkobierców przymusowych wymienionych w art. 935 Kodeksu cywilnego o „gminę ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy”, nie zawierają żadnych rozwiązań pozwalających na przyjęcie wykładni rozszerzającej w przypadku ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Mając na uwadze, że proponowana zmiana art. 42 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych rozstrzyga istniejące wątpliwości interpretacyjne na rzecz stanowiska przeważającej części doktryny oraz wydaje się być zgodna z celem, jaki przyświecał ustawodawcy, Rząd pozytywnie opiniuje komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (druk nr 2917).